

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po pastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 18. V Ljubljani, 30. septembra 1895. Leto XII.

Obseg: Mrčesji klej. — Naprava petijota. — Avstrijskim sadjarjem. — Sedma dirka v trab v Št. Jarneju. — Kako globoko orjimo. — Iz podružnic. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Mrčesji klej.

Imamo nekaj mrčesov, ki zelo škodujejo sadnemu drevju, kateri se pa ne dajo na navaden način zatirati, ampak moramo izkušati uničiti njih samice, kadar lezejo iz tal gori po drevesu. To pa dosežemo, ako okoli debla napravimo od mrčesjega kleja (Insectenleim) kolobar (pas), katerega mrčes ne more prekoračiti, ker so na tem lepku mazilu ujame, in s tem rešimo drevo škodljive zalege.

Drevesa samega mazati ne bi svetovali, temveč naredi od močnega popirja 10 cm širok pas, namaži ga z mrčesjim klejem in priveži ga okoli debla tako visoko, kakor ti je najbolj priročno. Vežeš ga lahko ali spodaj ali pa tudi zgoraj. Ako si ga vezal spodaj, mora biti namazana stran zunaj, ako ga pa vežeš znotraj, pa naj bode pomazana stran navznoter obrnjena. Veži pa tako ali tako, pazi dobro, da se pas tesno oprijemlje debla, ker sicer bi ti zmrzlikarica prilezla spodaj. Ako je torej skorja zelo vraskava, izgadi jo nekoliko z nožem ali pa ji zamaži z ilovico vse pike. Pas napravi uže v prvi polovici

oktobra, in ostane naj dva meseca okoli debla. V tem se pa večkrat prepričaj, ali je maz še lepka ali ne. Ako ni več zadosti lepka, moraš jo obnoviti. Pri tej priliki odstrani vse ujete mrčese, naj bodo mrtvi ali živi,

ker bi se od njih naposled lahko naredil most, preko katerega bi drugi korakali na drevo. Podoba 43. kaže drevo s takim pasom.

Ta ali ona samica, videča, da ne more priti čez pomaz, odloži svoja jajca na deblo pod pasom. Zato ne bode naplačno, ako na prvo vzpomlad spodnji kos debla dobro namažeš z apnom in ilovico ter tako zataraš zalego. Pas naj ostane kaka dva meseca na debelu; še bolje pa je, ako ga pustiš do pomladi. Če si ga prej snel, namaži ga z nova in priveži. Tedaj namreč lazijo

na debela vsakovrstni mrčesi, zlasti cvetoderi, in ti vsi obtiče na lepku povlaku in ne morejo dalje. Takisto se polove tudi vse zmrzlikarjeve gosenice, ako se je vendar ktera izvalila iz jajec, položenih pod pasom. Sploh se ta naprava ne more dosti prehoviti. Le poskusi enkrat, in gotovo se uveriš, da se ti mali trud dobro poplača.

Podoba 43.

Pod. 44.

Pod. 45.

Pod. 46.

Pod. 47.

Pod. 48.

Pod. 49.

Pod. 50.

Pod. 51.

Mrčesji klej priporočajo delati na razne načine, a uspeh je le malovreden, če klej ni prav narejen. Mrčesji klej mora biti zelo lepek ter mora tak vsaj 14 dni ostati, ne da bi mu vreme kaj škodilo. V obče je priznано, da je najboljši mrčesji klej tisti, ki ga izdeluje L. Pichler na Dunaju (Wien, VI., Webgasse 9.). Pol kilograma tega kleja stoji 60 kr.

Taki pasovi pomagajo pred vsem proti treh vrst škodljivcem, in sicer proti zmrzlikarju, cvetoderu ter jabolčnemu in slivovemu sukaču.

Zmrzlikar se da uspešno zatirati le s klejevim pasom. Podoba 44. kaže metulja, 45. samico, 46. gosenco in 47. bubo. Da ta mrčes zatreš, moraš samici preprečiti pot na drevo z imenovanim pasom, ki ga naredi v prvi polovici oktobra ter pusti na drevesu do novega leta.

Podoba 48. kaže cvetodera. On leze iz zemlje od aprila do sredi junija ter pokončuje cvetno popje. Poškodovanemu cvetnemu popu se zavijejo gornji listi, kakor kaže podoba 49. Proti temu mrčesu nastavlja pasove od aprila do srede junija.

Sukači plezajo po drevju od konca meseca julija; samice ležejo jajca v plode, iz katerih pozneje izlezejo gosonice. Sukač je mrčes, ki naredi največ piškavega sadja. Podoba 50. je sukačev metulj, podoba 51. pa njegova gosonica. Proti temu mrčesu se nastavlja pas od srede julija pa do sadnega zorenja.

Naprava petijota.

Petijot, tako nedolžna pijača, in vender vsakdo nagubanci čelo, ako sliši to ime, naj tudi pride iz ust še tako poštenega vinščaka. Saj vender petijot ni nikako pokvarjeno vino, temveč je napravljeno petijota zgolj znamenje umnega kletarstva in umnega gospodarstva. Kaj pa je prav za prav petijot? Petijot je tekočina, ki je, pravilno pripravljena, povsem podobna naravnemu vinu, le dušikastih snovi ima manj in je nekoliko bolj prazen ter manj barvan, ker se pri napravi petijota popolnoma izlužijo tropine s tem, da se na rahlo izprešane nalije sladkornate vode.

V petijotu se nahajajo iste snovi, kakor v vinu, le v nekoliko drugačnem razmerju; more pa petijot biti tako močan, kakor vino, in zdravju ni prav nič škodljiv. S kratka, to je čisto nedolžna pijača, brez ktere bi ne smel biti nobeden vinščak, kajti petijot povzroči malo troškov in opravi v vsakem slučaju za vino. Posebno je priporočati onim posestnikom, kateri imajo veliko tropin na razpolago ter mnogo poslov in odrastlo družino, ktera si le z vinsko pijačo rada gasi žejo. Ko bi petijot imel kako drugo, lepše ime, gotovo bi ta pijača v vseh krogih bila bolj priljubljena nego je sedaj.

Petijot se tako le nareja: Ko je mošt popolnoma povrel, loči se vino od tropin, ktere se rahlo sprešajo. Vino se spravi v snažno posodo, kjer nadalje vre, na tropine pa se takoj nalije sladkornate vode, ktera naj bo nekoliko gorka, mlačna (25—30° C.). Ako je voda mlačna, začne prav kmalu kipeti, pri mrzli pa lahko traja cel teden, predno začne vreti. Paziti je treba, da tropine kolikor mogoče malo časa stoje na zraku, kajti tukaj se kmalu pokvarijo. Sladkornata voda naj se pripravi še pred prešanjem, in koj po prešanju naj se vlije na tropine. Paziti je treba, da so tropine, kakor pri vrenju mošta, vedno pod tekočino, ali pa naj se vsaj 3 do 4krat na dan potope. Vode se vzame toliko, kolikor se je vzelo vina iz dotične kadi, soda, ali bednja, sladkorja pa na vsak hektoliter vode 12 do 16 %. Mesto

sladkorja se lahko vzame špriti; vender je veliko bolje rabiti sladkor. Studenčna voda je za napravo petijota boljša nego deževnica, ker je polnejša; samo čista mora biti. Sladkor se vzame tak, kakersnega rabimo za kavo, t. j. pesni (trsni) sladkor. Ta sladkor se raztopi v vreli vodi; raztopini se potem prilije mrzlejšše vode ter se vlije na drozgo.

Drozga začne kipeti, sladkor razkrajati se, in iz njega ter iz drugih, v tropinah nahajajočih se snovi, se napravljajo iste tvarine, kakor je bilo navedeno pri vrenju mošta v zadnji številki „Kmetovalca“ pod naslovom „Sestava vina in mošta“. Torej vidite, da v ta tako zaničevani petijot, ni prišlo nič drugega kakor le take snovi, ki so bile poprej v moštu ter smo jih nekaj vzeli, ko smo od tropin odločili mošt. Ako smo tropinam dodali 16 % sladkorja, bode imelo vino (petijot), ko bo dokipelo (kar traja enako dolgo kakor pri vinu) približno 9 % alkohola, in to je že srednje vino, ktero se posebno po leti in pri vsaki jedi dobro prileže. Če kdo hoče imeti močnejši petijot, dodane naj več sladkorja. Navadno se ga vzame 12 do 14 %, ker se petijota veliko popije in, če je premočan, kmalu stopi v glavo. Njegov namen pa je, gasiti žejo. Na ene in iste tropine se lahko nalije še dvakrat tako pripravljena voda in nazadnje se vse troje tekočine zmešajo, da se dobi pijača enega okusa, kajti vsak naliv ima drugačen okus. Lahko pa se pri prvem nalivu doda veliko sladkorja (16 %) in to vino se shrani posebe, na sledeča naliva pa manj (10 do 12 %) in ta dva se zmešata. Nadaljno ravnanje s petijotom je isto kakor z vinom. Edini razloček med vinom in petijotom je ta, da se petijot ne drži tako dolgo kakor dobro vino, ker je šibkejši, more pa biti še boljši kakor vino.

Koliko pa stane hektoliter takšnega petijota? Ako vzamemo na hektoliter vode 16 % sladkorja in je kilogram po 34 kr., stane to $34 \times 16 = 544$ gld. torej liter prav dobre kaplje komaj okroglo 6 kr.; če vzamemo pa 12 % sladkorja, stane liter 4 kr., ali 10 hektolitrov 30 gld. in 80 kr.

V več krajih, osobito na Primorskem, je navada, da se nalije na tropine, kadar se odtoči vino, poljubna množina čiste mrzle vode. To stoji v miru po 8—15 dni, da izluži vse tropine, potem pa se ta barvana voda odtoči in shrani v zaprtih posodah. Ako to barvano vodo dobe iz tropin belega grozdja, zovejo jo žonta, ako pa iz tropin črnega grozdja, pravijo ji škavec. To je priljubljena poletna pijača, pa je brez vsake moči. Kdor že to delo nadaljuje, vlije naj vsaj na tropine mlačne vode, kar povzroči malo kipenje ter tropine bolj izluži.

Kdor iz tropin napravlja žganje, ne sme iz njih poprej napravljati petijota. Koj po lahkem sprešanju mora tropine spraviti v kad, dobro potlačiti in pokriti in dobro zamazati z namočeno ilovico ter to ilovico večkrat, dokler tropin ne požge, zmočiti, da se ne razpoka, kajti skozi razpoke uide veliko moči, plinov, kateri so se med tem časom razvili. Še bolje pa je, ako se tropine spravijo v sod z vrticami, ter se potem sod prav dobro zabije, da se tropine ne pokvarijo in ne uhajajo pozneje razvijajoči se plini. Po zimi se ob priliki tropine žgo in dobljeno žganje imenujemo tropinovec. G.

Avstrijskim sadjarjem.

Nadejati se je, da bodo letos zelo povpraševali po sadju in da bo to imelo zelo visoko ceno, kajti skoraj v vseh izvenavstrijskih deželah bodo imeli slabo sadno letino.

Uže sedaj se iz vseh strani obračajo semkaj za pojasnila, pa tudi to se nam poroča, da prekupci in agenti pridno hodijo okoli in skušajo kupiti sadje.

Mi svarimo sadjarje, naj ne prodajo svojih pridelkov prekmalu ter za primeroma nizke cene.

Sadjarjem odsvetujemo posebno to, da bi od agentov vzeli aro pod tem pogojem, da se bodeta pogodila, kadar bo vzel sadje.

Kadar prodajalec pripelje sadje na kolodvor (ali tje, kamor sta se z agentom pogodila), najde kupec na njem toliko hib (napak), da mu je naposled prodajalec prepusti za slepo ceno, ali je pa mora zopet domu peljati.

Zato svetujemo vsem sadjarjem v Avstriji, naj nazonijo nam, ali zadržam, če se take nahajajo v deželi, da bode moči kupce napotiti tje.

Kar takih poročil dojde nam, sestavimo jih ter jih pošljemo vsem znanim trgovcem v naši državi in zunaj nje.

Vsa poročila o množini sadja za prodaj naj se nam dopsljejo kar najprej mogoče. Isto tako prosimo gg. kupce, naj nas povprašajo za obvestila, in poslali jim bomo svoja poročila, ali pa bomo njih naročbe izročili naravnost prodajalcem.

Za c. kr. avstrijsko sadjarsko društvo
načelnik:

Henrik Grof Attems,
Leechwald - Gradec.

Sedma dirka v trab v Št. Jarneju.

Vsak napredek v katerikoli stroki kmetijstva je le počasen. Uspehi vsakega pospeševanja glede na napredek v kmetijstvu niso kmalu očitni, treba je imeti potrpljenja, kajti čakati je nanje dolgo vrsto let. Če se pa uspeh kje prav počasi kaže, je to gotovo pri konjskih dirkah v trab, prirejenih za kmetske konjerejce. Konjerejski odsek, ki prireja z velikimi žrtvami svojih odbornikov take dirke v Št. Jarneju, pa more biti sedaj, po preteku dolgih sedmem let, popolnoma zadovoljen z doseženimi uspehi. Uместno je torej, če uspehe šentjarnejskih dirk tudi javno razmotrimo.

Predno pišemo o uspehih dirk, bodi omenjen tudi njih napredek glede na način prireditve in izvršitve. Kdo se ne spominja na prvo dirko l. 1889., ki se je zvršila na prav priprost način po državni cesti pod Št. Jarnejem? In letos! Dirka se je uže petič vršila na posebnem, jako lepem in pripravnem dirkališču, kakor ga boljšega za dirke s plemenskimi konji nimajo nikjer. Lepo opravljen širen prostor z ličnim paviljonom, na njem gibajoča se velika množica praznično oblečenega občinstva ter sem in tja tekajoči čili konji nudijo krasen pogled, ki spominja na slike, predstavljajoče enake dirke po drugih deželah, koder konjereja cvete in donaša obile dohodke. Kdor to gleda, mora pač reči: „Dolenjci nismo zadnji!“ Gotovo nima prav tisti, ki praznično prireditev dirke zaničljivo zmetuje. Ne, tudi ta je potrebna; tak konjerejski praznik mogočno vpliva na veselje do konjereje, vzbuja konjerejem samozavest ter tako pripravlja pot novemu napredku in še večjemu naporu. Konjerejski odsek bo pa gotovo pravo zadel, če bo v bodočnosti dirko prirejal še zanimivejšo ter jo postavil na tak dan, da bo udeležba omogočena širšim kmetskimi krogom. Dirka je namenjena le za te kroge, zato so leti merodajni.

Dirke v trab plemenih konj, kateri so največ lastnina kmetskih posestnikov, imajo namen konjereje vzbujati k vzreji hitrih konj ter jih vaditi pravilne vožnje.

To doseči bodi njih edini namen, ker le hitri konji, ki znajo dobro in lepo voziti, imajo cene, ki konjerejcu res izplačajo njegov trud. Kdo letos v Št. Jarneju ni videl mlade kobile gospoda Primca iz Zagorja? Lansko leto jo je kupil v Podgabru na Dolenjskem za dobrih 300 gld., in kaj je ta gospod naredil iz nje z umnim ravnanjem v enem letu. Kobilica sicer ni dobila prvega darila, kar se pa tiče lepe vožnje, bila je prva, in gotovo ima gospod Primc prav, če je ni hotel prodati za 1000 gld., kajti v Trstu bo zanjo dobil veliko več. Take reči vsodbujajo, in smelo trdimo, da bodo uspehi dirk vedno večji in očitnejši.

Kako velik je napredek glede vožnje! Le mislimo nazaj na prvo leto in primerjajmo jo z zadnjim. Konji so bili s težko opravo vpreženi v težke vozove, a vozači so mahali z bičem, kričali hi in ho ter trgali za vajeti konje, ki so kar naprej galopirali. In letos? Večina vozačev je mirno vozila, ne da bi rabila bič, in konji so tekli kakor ure in le malokteri se je zagnal v galop. To je velik napredek, ki bo rodil najboljši sad. Le tako naprej in Dolenjska bo zaradi svoje konjereje še bolj zaslovela.

Najvažnejši namen dirke je pa, konjerejce vzbujati k vzreji hitrih konj. Tu so se dosegli najlepši uspehi, in napredek se kaže od leta do leta. Najhitrejši konj predirja kilometer v poldrugi minuti; to seveda najboljši trabarski konj, ki je za dirke treniran in je le za dirke vzrejen. Take hitrosti mi ne bomo nikdar dosegli in tudi ni potrebna, kajti to je le reč športa in ne kmetske konjereje. Če bomo imeli konje, ki predirjajo kilometer v dveh minutah, je to uže velik napredek, s katerim smemo biti enkrat za vselej zadovoljni. Tako hitrost doseči je pa gotovo mogoče, saj uže danes nismo več daleč od te hitrosti, kakor kaže spodnji pregled. Tu se gre seveda le za sekunde, zato more znašati vsakoletni napredek le nekaj sekund, in sicer vedno manj, kolikor bolj se bližamo skrajni hitrosti. Iz naslednjega pregleda je razviden vsakoletni napredek. Ta pregled smo sestavili za zadnjih pet let, t. j. odkar se dirka vrši na dirkališču in so bile razmere za vse dirkače enake. Hitrost je preračunjena za kilometer, t. j. 1000 metrov, ter so zabeleženi le prvi zmagovalci.

Pregled hitrosti zmagovalcev pri dirkah v Št. Jarneju v l. 1891. do 1895.

a) Za tri- in štiriletne plemene konje:

l. 1891. Anton Straus iz Kostanjevice .	3 min. 5 sek.
„ 1892. Fr. Tratnik iz Št. Jarneja .	2 „ 43 „
„ 1893. Jan. Dular iz Maharovca .	2 „ 32 „
„ 1894. Jos. Primc iz Zagorja .	2 „ 9 „
„ 1895. Ant. Straus iz Kostanjevice .	2 „ 18 „

b) Za starejše plemene konje:

l. 1891. A. pl. Frankheim iz Št. Jarneja	2 min. 51 sek.
„ 1892. Jos. Rus iz Mirne Peči .	2 „ 43 „
„ 1893. Jos. Grahut iz Gorenje Vasi .	2 „ 39 „
„ 1894. Mih. Zalokar iz Zaboršta .	2 „ 33 „
„ 1895. Jan. Recelj iz Št. Jarneja .	2 „ 22 „

c) Za kranjske konje brez razločka:

l. 1891. Fran Borze iz Maharovca .	3 min. 6 sek.
„ 1892. Jan. Hrovat iz Št. Jarneja .	2 „ 38 „
„ 1893. Ant. Šmid iz Mirne .	2 „ 28 „
„ 1894. Ant. Šmid iz Vinice .	2 „ 27 „
„ 1895. Jos. Borštnar iz Št. Jarneja .	2 „ 20 „

samo rahlja. S takim plugom gremo v navadne brazde. Orač orje z navadnim plugom do navadne globočine, in iste brazde porje drug orač s podzemeljskim plugom. Na ta način se zgornja plast preorje kakor navadno, spodnja pa se zrahlja. Omenim naj, da imamo tudi take pluge, ki so sestavljeni iz obojih, s katerimi torej orič ob enem orno plast preorva, mrtvico pa rahlja.

Vsak kmetovalec ve, da ne zahtevajo vse rastline enako obdelanega sveta. O tem, mislim, mi dalje niti pisati ni treba; omenil sem to le zato, da ne bo kdo mislil, da priporočam, naj se vsaka brazda reže kolikor mogoče globoko. Vsaki rastlini naj se svet pripravi tako, kakor ga zahteva; od časa do časa pa naj se zopet globo preorje. S tem pa zopet nočem reči, da je navadna globokost našega oranja dostatna. Nikakor ne; kakor smo razvideli iz zgoraj omenjenih podatkov, mi veliko preplitvo orjemo; orati moramo sploh globočje, in moramo poleg tega še od časa do časa urezati prav globoko brazdo, če le svet dopušča.

Pri poglabljanju orne plasti pa nikakor ne smemo pozabiti na primerno gnojenje. Če imam 50 litrov vina ne bom ga mogel več iztočiti, če ga vlijem v še tako velik sod. Če globoko preorjem zemljo, pa je ne pognojim, ne bo mi dala zadostnega pridelka. V njej se pač razkroji nekoliko rastlinske hrane, ali ta ne zadostuje; treba je je zemlji posoditi, da nam jo vrne z obrestmi vred. Marsikdo pravi: „Kje pa bom dobil gnoja, saj mi ga še takó manjka!“ To je najslabši izgovor in nevreden umnega gospodarja. Ali je moči otroku zapovedati: „Sedaj ne smeš več rasti, nimam denarja, da bi ti kupil večjo obleko!“ Otrok bo rasel navzlic temu, dobival moči, in prišel bo čas, ko bo z delom zaslužil za obleko prejšnjih in prihodnjih časov. — Tudi zemlji moramo pomagati, in sicer pomagati s tem namenom, da nam bo posojilo vrnila z obrestmi vred. V poljedelstvu tako sega drugo v drugo, da moramo prav skrbno in previdno ravnati, da naposled dosežemo kaj uspeha. Da bi pa s samim čakanjem kaj dosegli, tega pa ni treba upati. —

S temi vrsticami sem hotel dokazati, da je pri nas globokejša oranja potrebno, da je mogoče, da pa je je treba izvršiti oprezno. V vsakem slučaju posebe se globokost oranja ravna po kakovosti zemlje in po gospodarskih razmerah. Nikdar pa ne smemo pozabiti, da je globoko oran svet tudi treba izdatneje gnojiti, če hočemo, da bomo dosegli polen uspeh.

F. Š.

Iz podružnic.

Iz Loškega Potoka. Za našo od ostalega sveta tako oddaljeno občino se ni brigal dosedaj nikdo. Da skrbimo pred vsem za povzdigo kmetijstva, ustanovili smo si pred letom dnij kmetijsko podružnico, ktera je nakupila iz darov in podpor, ki nam jih je vedel priporiti naš neutrudljivi načelnik g. Kovač, $\frac{1}{4}$ orala sveta za napravo drevesnice. Ali koliko nas še čaka truda, koliko bo treba še denarnih sil, da bodo iz tega vrta posestniki dobivali sadna drevesca!

Dne 1. septembra smo se namenili napraviti veselico, da si pridobimo nekoliko denarnih sredstev. Povabili smo tudi ribniškega notarja gosp. Gruntarja, kateri je že pri marsikteri priliki pokazal, kako nam je naklonjen. Temu gospodu se je tudi pridružil g. Endlicher iz Ljubljane. Da svoje goste počastimo, zbralo se nas je že na predvečer pri Novski Mici skoro 30 veljavnih mož, med nami tudi g. župnik ter g. nadučitelj. Posvetovati smo se začeli, od kod bi prišla pomoč v gospodarskem oziru.

Večkrat smo se že pogovarjali o potrebi posojilnice prav v našem kraju. Naprosili smo torej g. Endlicherja, naj nam razloži vse podrobnosti. Povedal nam je, da bi nam domača posojilnica tudi zaradi tega lože hitro in izdatneje pomagala v slučaju potrebe, ker so nam samim razmere prosilcev za posojila najbolj znane. Nagla in izdatna pomoč je pa potrebna v denarnih zadregah. Posojilnica pa tudi jemlje denar v shrambo in obrestovanje, če ga ima kdo odveč. Kakor pa izposojevalci pridejo do denarja brez zamude časa in brez stroškov, tako tudi vlagatelji nalagajo svoj denar in ga v slučaju potrebe vselej zopet lahko vzdignejo brez zamude časa in brez stroškov. — S tem pa se mnogo ljudij privabi k štedenju, in tako se dobi mnogo denarja na razpolago, ki bi sicer v majhnih zneskih brez obrestij ležal doma, ker se ne izplača tako daleč nositi ali pošiljati v shrambo. In ker posojilnica za nekoliko višje obresti izposoja denar, kakor sama daje zanj, stroškov ima pa le malo, napravi nekoliko dobička, kterega pred vsem spravlja v pokritje kake izgube, ko bi se taka vkljub vsej previdnosti vendar le kdaj pripetila. Kadar je tako nabrana rezerva zadostna, uporablja se dobiček za občekoristne namene, n. pr. za podporo gasilnemu društvu, za napravo vodovoda, za podporo kmetijskih podružnic, za šolo, razširjenje cerkve itd. Izguba je pri previdnem postopanju skoro nemogoča, in se zares na Slovenskem dosedaj ni nikjer pripetila. Ko smo vse to slišali, smo se soglasno odločili za ustanovitev posojilnice in smo sklenili pravila, ktera, kakor tudi prošnja za registriranje ter takoj izvoljenega načelstva, nam je v znani ljubeznivosti g. notar Gruntar brezplačno legalizoval. Pozabili pa nismo pri tej priliki svojih sosedov, ki so od svojih najbližjih denarnih zavodov še bolj oddaljeni ko mi, ter smo raztegnili okrožje nove posojilnice tudi na občine Drago in Travo, da damo tudi tem priliko, iskati si v potrebi nagle in izdatne pomoči.

Govoril je potem še gosp. notar Gruntar. Naglašal je, da bi sicer lahko zahtevali Loški Potok in meje občine svoje sodišče, ker štejejo te občine do 5000 duš, dočim šteje sodni okraj St. Gilgen na Solno-graškem le 2922 duš in sodni okraj Ampezzo na Tirolskem 3032 prebivalcev. Če se pa že ne zahteva svoje sodišče, naj bi se vsaj vpeljali za Loški Potok uradni dnevi. Ta stvar je sicer nova, ali jako važna in tudi izvršljiva. — Kakor ima glavarstvo svoje uradne dneve po raznih občinah, da pride v ožjo dotiko z občinstvom, tako bi tudi sodnik lahko napravil smrtovnice, inventure na lici mesta ob uradnem dnevu, zaslišal bi priče v pravadah, razsodil marsiktere, posebno posestne, na lici mesta pod vtisom neposrednjega poizvedovanja in poučevanja, dostikrat bi se mu pa tudi lože posrečila poravnava. Koliko denarja, ki se sedaj po nepotrebnem izda za pravde, bi ostalo v dolini. Naj omenim le eden, Vam vsem znan slučaj. Zaradi 3 m sveta, ki ni vreden 5 gld., sprla sta se dva sosedna na tak način da sta izdala za posestne, služnostne, lastninske in odškodninske pravde sodnijskim komisijam, izvedencem in pravnim zastopnikom nad 500 gld. Kje je pa zamuda časa in njihov troški in pota? Kjer pa troški tako neprimerno rastejo, ni mogoče govoriti o poravnavi. Sdnik bi se pa tudi za svoje drugo poslovanje v uradu bolj poučil o razmerah, ako bi živel po dva dni v dotični občini. In taki uradni dnevi — po enkrat na mesec — bi stali državo k večjemu 600 gld. — Slične razmere so pa tudi drugod, n. pr. v Bohinju. Govoril je dalje o pomirovnem sodišču. Imamo zanj državen in deželen zakon. Od občine voljeni možje smejo v pravadah do 300 gld. sklepati poravnave, ki imajo moč sodnih. Kje imamo na Kranjskem tako sodišče? Kaj se

zgori od strani poklicanih oblastij, da bi se upeljalo? Nič! Čemu se pa potem zakoni dajejo, ako se ne izvršujejo? In vendar bi bilo tako sodišče velikega pomena! Marsikdo bi se poravnal! Veliko drobiža bi bilo sodišču odvzetega in sodnik bi se mogel bolj temeljito pečati z važnejšimi stvarmi. Občina naj bi torej prosila za vpekljavo enega sodnega uradnega dne na mesec v Loškem Potoku, napravila naj bi pa tudi pomirovno sodišče. Tudi ta predlog je bil soglasno odobran. Govoril nam je g. notar dalje o kmetijski podružnici in nje pomenu. Omenil je pred vsem veliki pomen sadjarstva za naš kraj ter kazal na vrt pred pošto v Travniku; na Hribu pa ima posestnik Ivan Knavs, h. št. 26., v svojem mladem sadovnjaku lepa drevesca, ktera se kar šibé pod žlahtnim bremenom. To je torej dokaz, da nimajo prav tisti, ki trdijo, da v Loškem Potoku sadno drevje ne bi rastlo. Le primerné verste sadja je treba povsod izbrati. Nekatere za prodajo, nekatere pa tudi take, da se pridela sadje za mošt, kateri bi kmetovalcu in družini gotovo zelo ugajal pri poljskem delu v hudi vročini. Zapazil je pa tudi, kako mladina nezrelo sadje trga z dreves in jih tako lomi in uničuje. Vidi se torej, da je tudi poljska postava le na popirju. V tej zadevi se je obrniti na županstvo, ker učiteljeva prepoved ne zadostuje. Govoril je tudi o živinoreji in potrebi, gledati na njeno zboljšanje. Koncem govora je omenil, da je načelnik kmetijske podružnice tožil, ko sta si skupno ogledala za novo drevesnico namenjeni svet, da ne vé, kako bode spravil iz njega kamenje, ktere ga je toliko, da bode stalo izvažanje najmanj 60 gld. Govornik se je obrnil do navzočih udov kmetijske podružnice s prošnjo, naj bi vsak sam dal po nekoliko dnij vožnje brezplačno ter s tem vzpodbujal tudi druge posestnike. — Da se s stvarjo začne, položi v roke načelniku kmetijske podružnice petak za dva voza, doda pa še enega g. nadučitelju s prošnjo, da nakupi za šolarsko knjižnico pripravnih poučnih knjig, da se mladina kolikor mogoče izobrazi. Besede ganejo, izgledi pa vlečejo. In tako je bilo tudi tukaj! V treh minutah so navzoči obljubili toliko vozov, da zadostuje njih število tudi še za dovažanje zemlje. Vrh tega so pa tudi vsi navzoči, kolikor jih še ni bilo udov, pristopili kmetijski podružnici ter tudi obljubili, da bode vsak v svojih krogih deloval na to, da postane vsak posestnik ud te podružnice. — Nabralo se je tudi še nekoliko prostovoljnih prispevkov za podružnico; omenimo le dar 5 gld. pesestnice Marije Benčina ter obljubo gospoda Thurnherja, da za delo pri ograji drevesnice ne računi nič, za mrežo samo pa manj kakor samega stane.

Že ta večer je bilo zanimanje veliko; ni čudo, da je drugi dan k veselici, ki je bila v Lavričevi gostilni, prišlo toliko ljudij, da so bili vsi prostori prenapolnjeni. Razveselili smo se že, ko smo zagledali pripeljati se nad 20 vrlih Sodražičanov, in še bolj, ko smo videli, da so vsi ti vrli pevci, ki nas hočejo razveseljevati z lepo narodno pesmijo in s svojimi, nam že od prej znanimi dobro ubranimi glasovi. Zapeli so nam „Naprej“. Pozdravil jih je načelnik g. Kovač, kakor tudi druge došle goste, ter podelil besedo slavnostnemu govorniku. Le-ta je naglašal, da Potočani ne zatajujejo ne verskih, ne narodnih načel; o teh jim torej ni treba govoriti. A gospodarstvo je tu v nevarnosti; za to se je bojevati, tukaj bodimo edini in ta naj bode prvi med nami, kateri najbolj vztrajno dela in najboljše uspehe doseže. Delajmo pa ne za čast in svojo korist, ampak v korist narodu. Govorik je podrobneje razvijal misli včerajšnjega shoda, govoril o novoustanovljeni posojilnici, kako bode ta dobro vplivala s pravim svojim namenom in tudi s tem, da

bode dajala svoj čisti dobiček za obče koristne stvari na razpolago. Govoril je o uradnih dnevih, o pomirovnem sodišču in o koristi bralnega društva, ktero bi dalo za majhne krajcarje vsakemu priliki brati vse časopise, ki so zanj zanimivi, ter se iz njih poučiti o tem, kar se po širokem svetu godi in kar bi se morebiti dalo porabiti tudi za domač kraj. Z željo, da bi bile padle te besede na plodovita tla ter rodile mnogo sadu, zaključil je govornik in, kar je rekel marsikteri izmej poslušalcev, je dokaz, da te besede ne bodo tako hitro pozabljene. „Težko se ogrejemo kmetje, ali če se, držimo kot jeklo,“ tako so rekli posestniki!

V par urah se nam je zdelo prebivalstvo Loškega Potoka nekako prerajeno, in sklenili smo prirediti še več takih veselí, obljubila sta nam tudi oba gosta, da nista bila zadnjič med nami, da nam bodeta prihodnjič pa o drugih koristnih stvareh, kakor o legalizaciji, gospodarskih zadrugah, posebno mlekarških in onih za leseno robo, o velikih občinah in izprašanih tajnikih govorila ter razvijala program, po katerem je treba delati, da napredujemo. V to pomozi Bog!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 122. Kdaj je pravi čas rabiti mrčesji klej in kje se dobi tak klej? (Dr. I. V. v S.)

Odgovor: Prva polovica meseca oktobra je pravi čas delati okoli sadnega drevja klejne pasove. Obširneje na to vprašanje odgovorimo med članki v današnji številki.

Vprašanje 123. Imam 8 let staro kobilo, ki je vedno zdrava in ne opravlja nobenega težkega dela, pa je uže dve leti po vrsti zvrгла, in sicer predlansko leto meseca decembra, lansko leto pa meseca septembra. Letos je zopet breja, in ljudje mi svetujejo puščati ji. Ali bi bilo to prav, oziroma kaj naj ukrenem, da bo kobila donesla? (I. B. v V.)

Odgovor: Na to vprašanje Vam ne moremo dati odgovora, kajti ravnanje s tako kobilo je zavisno od vzroka, vsled kterega kobila povže. Vzrok najti je pa reč izkušenega živinozdravnika. Največkrat je vzrok, in skoraj gotovo tudi pri Vaši kobili, oslavljenje maternice, ktero je treba s primernim ravnanjem okrepiti. Puščanje krvi je pa na vsak način škodljiva bedarija, ki ne le nič ne pomaga, temveč še močno škoduje.

Vprašanje 124. Imam kravo, dobro mlekarico, ki pa daje nekaj časa sem mleko, ktero je v posodi na dnu krvavo, kadar se zasiri. Danes je pa bilo mleko uže pri molži krvavo. Kaj je temu vzrok in kako naj kravo zdravim? (I. G. v O.)

Odgovor: Krvavo mleko je ali enakomerno s krvjo porbarvano, ali pa se v njem nahajajo krvave lise in grude. Če je mleko enakomerno krvavo, je to nasledek kake bolezni, na pr. vraničnega prisada, krvomočnosti, ali pa je nasledek povžite slabe krme, na pr. otrovnih rastlin, plesnivega repnega listja, plesnive detelje i. t. d. Če tako mleko dlje časa stoji v posodi, usede se na dno strjena kri, kar je pri Vas slučajno. To neprimerno morete odpraviti, če zdravite bolezen, vsled ktere krava daje krvavo mleko, oziroma če krmo premenite, če je ta vzrok tej neprimernosti.

Vprašanje 125. Na svojem vrtu imam nasajenega mnogo žlahtnega drevja, ktero kaj lepo uspeva in tudi obilo rodi. Toda, žal, vse sadje je razjedeno od štrigalic, in sicer le jabolka, hruške pa ne. Kako odpravim štrigalice? (J. H. v C.)

Odgovor: Proti štrigalicam rabijo otla stebela, cevaste kosti, gnile deske, i. t. d., ki se polože po vrtu, kamor potem štrigalice v obilem številu zlezajo in se lahko pokončajo. Tudi

v kak star koš ali pletenico, ki se pusti nekaj časa na vrtu, skriva se ta golazen rada. Te nastave se morajo večkrat pregledati, stresti in stepsti. Če štrigalice kvarijo na vrtu cvetice, rabijo vrtnarji živalske sezute parklje, ktere natikajo na paličice poleg cvetja. Razumeva se, da se morajo vsak dan iztrkati in ondi skrite štrigalice pomoriti.

Vprašanje 126. Kako se kuha žganje iz prešanega satovja, v katerem je kolikor toliko medu. (H. L. G.)

Odgovor: Satovje se dobro z vodo zmeša in zgnete, da voda izpere ves med, potem se pa ta medica pusti, da pravilno kipi, in ko je ves sladkor v njej pokipel, kuha se kakor vsaka druga drozga.

Vprašanje 127. Moja piščeta mi letos splošno bolehalo. V zaklanih živalih sem našel za mezinec dolge in kot nit tanke gliste. Kako naj odpravim te gliste kuretni? (A. K. v T.)

Odgovor: Domače in dobro sredstvo proti glistam pri kuretnini jo kruh in česen, namočen v olju.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Julij Čuk**, kapelan v Dobropoljah ter član naše družbe, je umrl dne 18. t. m. Dne 19. t. m. je pa umrl v Loki dolgoleten družben član gospod profesor **Jakob Hafnar**. Naj počivata v miru!

* **Umetna gnojila** se bodo pričela razpošiljati bodoči teden. Naročil je prišlo že jako veliko, zato pozivljemo vse one, ki se še niso naročili pa hočejo to storiti, naj se precej zglase, dokler je še kaj zaloge, oziroma, dokler je čas, da družba v novič naroči.

Program letošnjih premovanj govedi objavljamo med uradnimi vestmi v tej številki.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 19. septembra 1895. I.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gospod cesarski svetnik Ivan Murnik, navzoči so pa bili: podpredsednik gosp. Jos Fr. Seunig, odborniki gg.: Lenarčič, Witschl, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik in tajnik Pirc.

Odbor vzame na znanje dopis c. kr. deželne vlade, s katerim ta naznanja, da je Nj. velič. presvitli cesar potrdil izvolitev gospoda ces. svetnika Murnika za družbenega predsednika.

Glede letošnjih premovanj goved določi odbor program in dneve, in sicer bodo ta premovanja konci meseca oktobra, t. j. 21. na Vrhniki, 23. v Pristavi pri Tržiču in 26. v Trebnjem.

Prošnja nekega posestnika, da bi subvencijskega bika smel prodati pred časom, se odbije.

Od vlade poslana pogodba z novim vodjo del za obrambo trtne uši, gospodom Bohuslavom Skalickym, se vzame na znanje, in isto tako tudi naznanilo, da je imenovani vodja nastopil svojo službo dne 1. septembra v Novem Mestu.

Odbor naroči tajništvu, da naj občini Stara Cerkev na Kočevskem dá potrebnih razjasnil in navodil glede ustanovitve društva za zavarovanje živine.

Glede imenovanja članov v borzno sodišče na podlogi novega civilnopravnega reda ukrene odbor vsled ministerskega poziva postaviti svoje nasvete.

O razdelitvi potresne zaloge, znašajoče 630 gld., ukrene odbor, ker se je zglasilo nad 100 prosilcev, tako postopati, da se bo prizadetim članom iz te podpore pred vsem plačala članarina za l. 1896.

Odbor reši nadalje večje število vlog in nekaj za lev družbenih uradnikov ter končno sprejme za nove člane gg.:

Trobec Josip, župan in posestnik v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem; Vintar Frančišek, posestnik in stavbeni podjetnik v Hruševcu pri Prečini; Mrvar Frančišek, posestnik na Hribu pri Šmihelu; Vintar Janez, posestnik v Gornji Straži; Poje Anton, posestnik v Starem Kotu; Kos Matej, kapelan v Škocijanu; Cvet Josip, vinorejec v Bučki; Gasar Matevž, posestnik v Sorici; Piskar Janez, župnik v Št. Ožbaltu; Grünwald Hinko, grajsčak v Zagrebu; Gregorec Janez, posestnik v Podtaboru; Šolar Frančišek, posestnik v Podtaboru.

Program za delitve premij za govejo živino, ki bode

v ponedeljek, dne 21. oktobra t. l., na Vrhniki, v sredo, dne 23., na Pristavi pri Tržiču in v saboto, dne 26., v Trebnjem.

Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo in slavni deželni odbor kranjski sta na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolila dovoliti, da se napravi delitev premij za govejo živino v teh treh krajih za okrajna glavarstva ljubljansko, kranjsko in novo-meško ter sta v ta namen dovolila potrebni denar.

Namen razstavi in delitvi premij je:

- a) Da se živinorejci teh okrajev s primerjanjem goved vzpodbudijo za napredek v živinoreji in se o njej pouče,
- b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti za deželno in državno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine.

1.) Pravice do premij imajo vsi živinorejci imenovanih okrajnih glavarstev.

2.) Do desete ure dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebe junci, posebe telice in posebe krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki streže živini.

2.) Da živina sme postati deležna premije, mora najmanj uže pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva.

4.) Može, kateri bodo sodili o premovanju živine, izbero se po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih.

5.) Kdor je premijo dobil, mora se s posebnim pismom vezati, da bode izpolnil vse, kar velewa imenovani ministerski predpisnik, ter da bode obdarovano govedo najmanj eno leto obdržal za pleme.

6.) V razstavo se pripuščajo:

junci (biki), ki so $\frac{1}{2}$ do 3 leta stari,
breje telice, ki so najmanj 2 leti stare,
molzne krave, ki so imele eno, dve, tri, štiri ali k večjemu 5 telet.

Govedo sme biti izvirnega marijedvorskega, muriškega be-ljansko-pingavskega plemena in pa domača živina, mešana z zgoraj imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi plemenitimi rodovi ali pa tudi čisto domača živina.

7.) Za lepo živino so določene naslednje premije:

I. Za biki 6 premij, in sicer ena 25 in ena 15 ter 4 po 10 gold.

II. Za krave 5 premij, in sicer ena 20 in 4 po 10 gold.

III. Za breje telice 5 premij, in sicer ena 20 in štiri po 10 gold.

Posestnikom, ki bodo pripeljali k premovanju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presojevalni odbor prisoditi vrhu gorenjih premij tudi priznansko diplomu za umno živinorejo, in v posebnem slučaju še izvanredno posebno premijo.

Od centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1895,

Ivan Murnik s. r.,
predsednik.

Gustav Pirc s. r.,
tajnik.

Št. 12.140.

Razglas.

Glasom telegrama visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 10. t. m., št. 26.461., se je svinjska kuga vnela tudi v komitatih Temeš, Veszprém in Jász-Nagy-Kun-Szolnok in v mestnem ozemlju Temešvar.

Zatorej se vsled tuuradnega razglaš z dne 3. julija t. l., št. 8510., brez izjeme in brez ozira na njih živo težo prepoveduje iz zgoraj navedenih komitatov in iz mestnega ozemlja Temešvar na Ogerskem uvažati prasiče na Kranjsko.

To se razglaš v občno ravnanje pod izogibom kazenskih nasledkov po zakonu z dne 24. maja 1882. leta, drž. zak. št. 51., oziroma § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza iz leta 1880., drž. zak. št. 35. in 36.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 11. septembra 1895.

Št. 12.098.

Razglas.

Vsled uradnih naznanil ponehuje kuga v gobcu in na parkljih v vojvodini Solnograški.

Z ozirom na tuuradni razglas z dne 10. avgusta 1895. l., št. 10.552., je zatorej spet dopuščeno iz političnega okraja Tamsweg na Solnograškem uvažati parkeljato živino na Kranjsko.

Tudi iz ostalih političnih okrajev dežele Solnograške se sme od slučaja do slučaja na prošnjo uvažati parkeljato živino na Kranjsko v posebnega ozira vrednih slučajih, natanko ravna se po predpisanih veterinaro-policijskih odredbah dogovorno s c. kr. deželno vlado v Solnogradu.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 12. septembra 1895.

Št. 12.307.

Razglas.

Ker se je glasom uradnih naznanil pri neki v Linc dospeli pošiljati prasičev iz Brežic na Štajerskem konstatirala svinjska kuga, zatorej deželna vlada brez izjeme prepoveduje uvažati prasiče iz političnega okraja Brežice na Štajerskem na Kranjsko.

Prestopki te prepovedi se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882. l., drž. zak. št. 51.

Nasproti je pa s tuuradnim razglasom z dne 30. julija t. l., št. 9982., ukazana uvozna prepoved za prasiče iz političnega okraja Feldbach na Štajerskem, kjer je kuga popolnoma ponehala, razveljavljena in je spet dovoljeno uvažati prasiče iz tega okraja na Kranjsko.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1895.

Št. 12.343.

Razglas.

Na podstavi 5. člena z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika, drž. zak. št. 16. iz leta 1892., ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plućna kuga, in to:

1.) Iz vladnih okrajev Devin, Düsseldorf, Kolin in Cahe v kraljevini Pruski;

2.) iz okrožnega glavarstva Lipsko v kraljevini Saksonski;

3.) iz vélike vojvodine Saksonsko-Vajmarske;

4.) iz vojvodine Saksonsko-Altenburške;

5.) iz vojvodine Anhaltske.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane z razpisom ministerstva za notranje stvari z dne 9. avgusta t. l., št. 23.819., oziroma s tuuradnim razglasom z dne 12. avgusta t. l., št. 10.633.

To se razglaš vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 12. septembra 1895. l., št. 27.350., z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882. l., drž. zak. št. 51., eventualno tudi po predpisu § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1895.

Št. 12.389.

Razglas.

Po uradnem naznanilu je postalo zdravstveno stanje v pitalnem zavodu Steinbruch (Köbanya) na Ogerskem spravljenih prasičev ogerskega dohoda za dalj časa ugodno.

Zategadelj je spet dopuščeno uvažati pitane prasiče ogerskega dohoda z najmanjšo težo 120 kilogramov iz Steinbrucha (Köbanya), toda samo na železnično postajo Ljubljana c. kr. priv. južne železnice v ta namen, da se spravijo in zakoljejo v tukajšnji občinski klavnici, in proti najnatančnejšemu izpolnjevanju s tuuradnim razglasom z dne 3. julija t. l., št. 8510., predpisanih ostalih občnih pogojev in posebnih ukazil pri dovažanju prasičev iz Ogrske.

To se javno razglaš z dodatkom, da se neizpolnjevanje danih ukazil, oziroma prestopanje prometnih omejitev, kaznuje po zakonu z dne 24. maja 1882. l., drž. zak. št. 51., oziroma po § 4. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza iz leta 1880., dež. zak. št. 35. in 36.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 17. septembra 1895.

Št. 12.566.

Razglas.

Ker je glasom uradnih naznanil kuga v gobcu in na parkljih tudi v političnem okraju okolice Solnograške popolnoma ponehala, zato je z ozirom na tuuradni razglas z dne 10. avgusta 1895. leta, št. 10.552., spet dopuščeno uvažati parkeljato živino iz političnega okraja okolice Solnograške na Kranjsko.

Glede slučajnega uvažanja parkeljate živine iz političnih okrajev Zell am See in St. Janez v P., kakor tudi iz mestnega ozemlja Solnograškega ostajajo določila tuuradnega razglaš z dne 12. septembra t. l., št. 12.698., v veljavi dotlej, dokler se ne ukaže drugače.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 20. septembra 1895.

Listnica uredništva.

J. P. na D. Nam ni znano, ali ima kdo tak mlin. Obrnite se naravnost na izdelovalca ročnih mlinov.

A. P. v P. Da se bodo namočene brinjeve jagode poprej zgodile, t. j. da bo sladkor v njih poprej pokipel, ni treba nika kega posebnega sredstva, marveč zadostuje vzdrževanje zadostne toplote v dotični shrambi, in sicer 15—20° C. Zdrobljene in namočene jagode naj kipe v zaprti posodi.

J. S. v V. Dobre cementne plošče trajajo več desetletij in so tako trpežne kakor opeka. Koliko jih gre na štirjaški meter nam ni znano.